

**TERMINOLOGIA EVALUĂRII REZULTATELOR ȘCOLARE
ȘI COMPETENȚA DE A ÎNVĂȚA SĂ ÎNVEȚI**
*THE TERMINOLOGY OF THE RESULTS OF SCHOOL ASSESSMENT AND THE
LEARNING TO LEARN SKILL*

*Svetlana Nastas,
dr., prof. grad didactic superior,
cercetător științific UST*

Rezumat: Materialul respectiv captează atenția cadrelor didactice și a specialiștilor interesați de evaluarea rezultatelor școlare în învățământul preuniversitar. Câmpul noțional al evaluării este destul de larg și flexibil, dar controlabil din momentul analizei din perspectivă legislativ/normativă, științifico-didactic și activitatea evaluativă la clasă. Terminologia evaluării rezultatelor școlare, gestionată responsabil de profesor la clasa de elevi, devine o sursă de regenerare a proceselor anterioare (predarea, învățarea), dar și o treaptă importantă în formarea competenței de a învăța să înveți.

Abstract: The present article captures the attention of teachers and experts interested in the results of school assessment in pre-university education. The national field of assessment is quite large and flexible, but controllable when referring to the legislative/normative, scientific-didactic analysis, as well as, to the classroom assessment. The terminology of the results of school assessment managed by the teacher in the classroom transforms into a source of regeneration of previous processes, i.e. teaching and learning, not to mention an important step in the development of the learning to learn skill.

Cuvinte-cheie: evaluarea rezultatelor școlare, competența de a învăța să înveți

Keywords: the results of school assessment, leaning to learn skill

Dezvoltarea terminologiei este un fenomen continuu, generat de mai mulți factori: sociali, economici, științifici etc., iar domeniul educațional, învățământul preuniversitar este implicit afectat, jonglând cu noțiunile fiecărei discipline școlare (limba și literatura română, matematica, istoria, biologia etc.), dar și cu terminologia pedagogică.

Studiul respectiv nu se pliază pe o disciplină anume sau grup de discipline dintr-o arie curriculară, dar vizează toate obiectele școlare incluse în Planul-cadru, indiferent de statut: obligatorii sau opționale, dar în unele situații ne vom referi la disciplina limba și literatura română. Se acoperă toate disciplinele școlare, pentru că investigația vizează terminologia pedagogică, evaluarea rezultatelor școlare.

Focusarea pe ultima verigă a procesului educațional este determinată, după cum remarcă și I.T. Radu, de faptul că:

- evaluarea constituie parte din modul de funcționare a oricărui sistem eficient și calitativ;
- evaluarea oferă jaloane de control pentru întregul sistem, dar și pentru anumite segmente/componente ale sistemului;
- evaluarea asigură menținerea unei maxime eficiente ale sistemului.

Terminologia evaluării rezultatelor școlare este selectată din pânza noțională a științelor educației cu acoperire totală a învățământului preuniversitar.

În cercetarea respectivă ne vom axa asupra câtorva aspecte legate de comportamentul contextual al unor termeni pedagogici: *evaluarea rezultatelor școlare și competența de a învăța*

să înveți, concepte fundamentale, delimitate în documentele de politică educațională, acte normative, literatura științifică, lucrări metodologice, auxiliare didactice, coborând în clasa de elevi cu refractaritate în familie și societate. Studiul respectiv este o tentativă de a urmări pe verticală terminologia *evaluarea rezultatelor școlare și competența de a învăța să înveți*:

1. perspectiva legislativ/normativă;
 2. perspectiva științifico-didactică;
 3. perspectiva procesului educațional la zi.
1. Reflecția termenilor din perspectivă normativă este ilustrată în figura de mai jos.

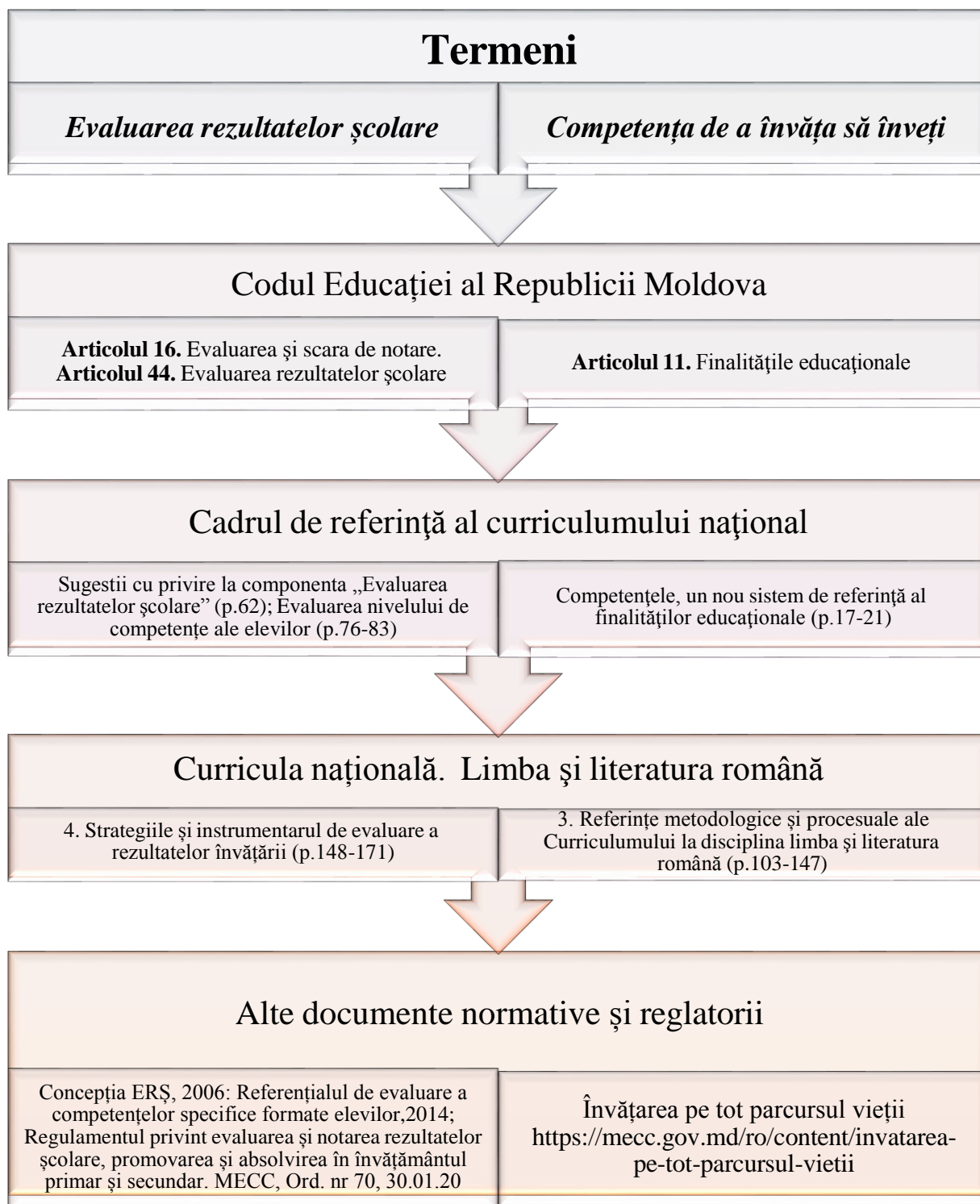

Fig. 1. Abordarea legislativ/normativă a termenilor:

evaluarea rezultatelor școlare și competența de a învăța să înveți

Abordarea exhaustivă ne-a determinat elaborarea schemei de mai sus, specificând doar sursele ce includ termeni subordonați conceptelor-cheie: evaluarea rezultatelor școlare și competența de a învăța să înveți. Astfel putem să urmărim sistemic circuitul terminologic în învățământul preuniversitar.

2. Deși e veriga de mijloc, dimensiunea științifico-metodologică vehiculează cu un câmp terminologic (subordonat conceptelor noastre) imens, variat, nelimitat, flexibil și chiar incontrollabil în unele situații. Generatorii terminologici pentru nivelul doi sunt mai mulți factori, printre care pot fi enumerați:

- cercetările științifice și metodologice în plan național în didactica fiecărei discipline școlare și didactica învățământului preuniversitar;
- cercetările științifice și metodologice în plan internațional, cu precădere din România, Rusia, se accesează direct, fără a fi traduse;
- posibilitatea de formare/informare a specialiștilor în domeniul educației peste hotarele țării, schimbul de experiențe;
- accesul nelimitat la sursele de informare: bibliotecile electronice, evenimente online etc.;
- pandemia, care inserează termeni TIC atât în procesul de predare și învățare, cât și în evaluarea rezultatelor școlare din perspectiva platformelor, aplicațiilor etc.

3. Perspectiva aplicării terminilor la clasa de elevi este una controlabilă, fiind responsabil direct cadrul didactic, indirect, cadrele de conducere ale instituției. Fluxul terminologic în cadrul procesului educațional este direct proporțional cu nivelul de pregătire/motivare/formare continuă a cadrului didactic, dar și a echipei manageriale. Nu exceptăm politica instituțională.

Pentru o vizualizarea clară a circulației terminologiei în învățământul preuniversitar și a responsabililor este propusă o schemă sinteză a celor trei perspective: normativă, științifico-metodologică și praxiologică (activitatea la clasă).

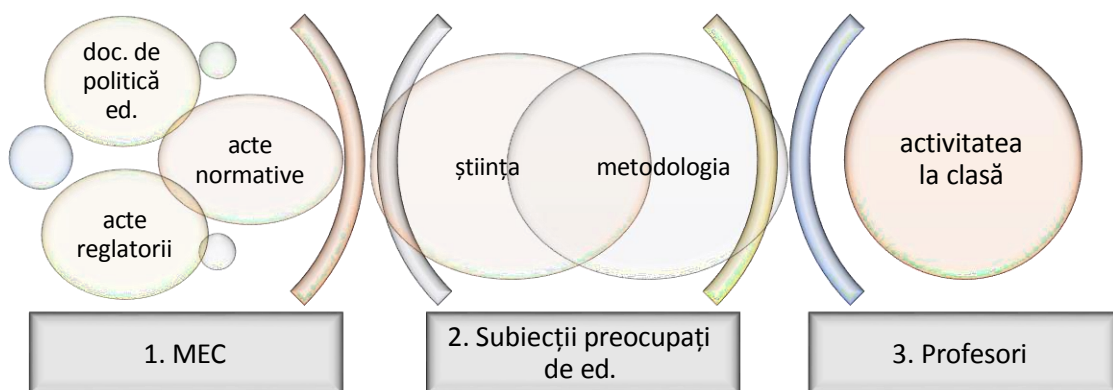

Fig. 2. Sinteza perspectivelor de abordare terminologică a evaluării rezultatelor școlare

În demersul investigativ ne vom referi la termenii-cheie din domeniul evaluării rezultatelor școlare, furnizați de angajații sistemului educațional pe verticală (Fig. 2) și utilizați în procesul didactic de subiecții implicați: profesori, elevi, chiar și părinți.

Evaluarea rezultatelor școlare este o componentă a procesului didactic, segmentată atât de cadru didactic, cât și de elev. Abordarea evaluării este diferențiat percepută în dependență de subiecți, a rolului asumat în procesul didactic. Comunicare între subiecții educaționali în zona evaluării rezultatelor școlare implică abordarea unor termeni reflectați în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Terminologia selectivă a evaluării rezultatelor școlare

<p>PROFESOR</p>	<p>Evaluare → măsurare, apreciere, decizii</p> <p>Strategii de evaluare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evaluare inițială, • evaluare pe parcursul procesului didactic (continuă, formativă), • evaluare sumativă, finală. <p>Situații și forme de evaluare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verificări la intrare, • verificări curente (teza, pretestarea), • verificări finale (examenul). <p>Metode de evaluare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produs, • probe orale, • probe scrise, • probe complexe. <p>Testul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • item, • sarcină, • punctaj, <p>Aprecierea:</p> <ul style="list-style-type: none"> • criterii, • barem, • notă, • calificativ. 	<p>ELEV</p> <p>↓</p> <p>Părinte</p> <p>↓</p> <p>Societate</p>
-----------------	--	---

În tabel sunt indicați doar o parte dintre terminii evaluării rezultatelor școlare, nu am dezvoltat lista produselor evaluate, care variază de la o disciplină la alta, dar nici nu am specificat terminologia evaluării furnizată de e-learning, zonă pe care o tatonează individual fiecare profesor în perioada pandemiei, la necesitate.

Diversitatea probelor de evaluare, a formelor de realizare, variația produselor solicitate de cadru didactic la disciplina școlară este pentru elevi un laborator al învățării. Lecția de evaluare, de analiză a evaluării, prin termenii înaintați, trece de hotarele școlii, oferind ghidaj în obținerea unor rezultate personale, profesionale.

A învăța să înveți este una dintre competențele-cheie, iar evaluarea rezultatelor școlare, din perspectiva subiectului abordat, este o reflecție a învățării în complexitatea sa:

- a mecanismelor cognitive primare: *senzații, percepții, reprezentări* și a mecanismelor cognitive superioare: *gândire, memorie, imaginație*;
- a mecanismelor reglatorii: *atenție, voință, comunicare și limbaj*;
- a mecanismelor integrative: *temperament, atitudine, caracter, creativitate*;
- a mecanismelor energizante: *motivație, afectivitate*.

Terminologia este din psihologie, științe ale educației, accesibilă pentru maturi, dar dificil de operat pentru elevi. Cu același grad de dificultate rămân pentru elevi și componentele competenței de a învăța să înveți specificate de MEC, *Învățarea pe tot parcursul vieții*.

Aceasta include: *abilitatea de organiza eficient timpul, de a rezolva probleme, de a achiziționa, procesa, evalua și asimila noi cunoștințe, de a aplica noile cunoștințe și deprinderi într-o varietate de contexte*, care contribuie la managementul traseului individual.

Generalizând perspectiva de abordare a terminologiei evaluării rezultatelor școlare și competența de a învăța să înveți putem remarca că:

- terminologia evaluării rezultatelor școlare necesită unificare și actualizare prin racordare la documentele internaționale și completare cu termeni, inclusiv cu cei solicitați de contextul pandemic (evaluarea la distanță);
- este o necesitate delimitarea/ajustarea definițiilor în literatura științifică și didactică, resursă pentru cadrele didactice la disciplinele din învățământul preuniversitar, în vederea evitării interpretărilor personalizate, cu impact direct asupra elevilor și interpretări diferențiate de la o disciplină la alta, de la un profesor la altul; acest fapt ar permite monitorizarea terminologică la nivel de auxiliare didactice;
- termenii evaluării rezultatelor școlare „coborâți” în clasa de elevi, folosiți de profesor în procesul didactic, presupun definiții laconice accesibile, clare pentru elevi;
- fiecare evaluare școlară, probă de evaluare este o posibilitate caleidoscopică a mecanismelor psihice ale învățării, oferind stabilirea unui traseu al învățării pentru fiecare elev, dar care solicită o terminologie specifică;
- pentru a conștientiza propriul traseu al învățării este important ca la finele studiilor preuniversitare, alături de terminologia evaluării să se integreze și noțiunile de bază al învățării complexe, evidențiate mai sus, dar care nu le regăsim ca termeni-cheie la vreo disciplină, excepție fiind *comunicare și limbaj* (limba și literatura română).

Referințe bibliografice:

1. Banaduc I.L. Despre terminologia pedagogică. Câteva observații.
2. Bucun N. (coord.), Pogolșa L. (coord.), Chicu V. et al. Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor. Chișinău: S.n. F.E.-P. „Tipogr. Centrală”, 2014.
3. Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.10.2014, nr. 319-324 (634).
4. Guțu V., Bucun N. ș.a. Cadrul de referință al curriculumului național. Chișinău : Lyceum, 2017.
5. Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău, 2014, nr. 152 din 17.07.2014. Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319- 324, art. nr. 634 din 24.10.2014;
6. Focșa-Simion S. Învățarea academică independentă și autoreglată. USM. Chișinău, 2009,

7. Învățarea pe tot parcursul vieții. <https://mecc.gov.md/ro/content/invatarea-pe-tot-parcursul-vietii>
8. Limba și literatura română: Curriculum național: Clasele 5-9 : Curriculum disciplinar: Ghid de implementare. Chișinău: Lyceum, 2020
9. Pâslaru VI. (coord.), Achiri I. (coord.), Cabac V. et al. Concepția evaluării rezultatelor școlare. Chișinău: Univers Pedagogic, 2006
10. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic. Ed. III, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
11. Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar. MECC, Ord. nr 70, 30.01.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_modificare_regulament_evaluare.pdf
12. Rowntree D., Învăță cum să înveți. Editura Studențească, București: 2001.

**RECONFIGURAREA ÎNVĂȚĂRII - O OPORTUNITATE PENTRU FORMAREA
COMPETENȚELOR CURRICULARE
RECONFIGURING LEARNING - AN OPPORTUNITY FOR TRAINING
CURRICULAR COMPETENCIES**

*Larisa Caragi, profesoară de limba și literatura română,
LT Emil Nicula, Mereni, Anenii Noi,
grad didactic superior*

*Larisa Caragi, teacher of Romanian language and literature,
LT Emil Nicula, Mereni, Anenii Noi,
higher teaching degree*

Rezumat: Motivația elevilor pentru învățare este predominantă în obținerea succesului. Studiile în domeniu au demonstrat că $M=C+E$, unde M = motivație, C =strategii de predare de calitate, E =echitate. Un rol primordial îl are și în formarea competenței „a învăța să înveți”, care include conștientizarea procesului și nevoilor proprii de învățare, identificarea oportunităților disponibile și abilitatea de a depăși obstacolele pentru a învăța cu succes. Învățarea se constituie pe trei dimensiuni: dimensiunea afectivă (motivația), dimensiunea cognitivă (înțelegerea, organizarea, abilități de învățare) și dimensiunea metacognitivă. Învățarea experiențială conduce la formarea abilităților metacognitive. Filozofia de baza a învățării experiențiale este implicarea elevilor ca părți active în învățare.

Abstract: Students' motivation for learning is predominant in achieving success. Studies in the field have demonstrated that $M=Q+E$, where M =motivation, Q =qualitative teaching strategies, and E =equity. It also has a primary role in the evolution of the "learning to learn" competence, which includes awareness of the process and one's own learning needs, identification of available opportunities, and the ability to overcome obstacles to learn successfully. Learning consists of three dimensions: the affective dimension (motivation), the cognitive dimension (understanding, organization, learning skills), and the metacognitive dimension. Experiential learning leads to the formation of metacognitive skills. The basic philosophy of experiential learning is the involvement of students as active participants in the learning process.